

K.W. Nr. 17./ 19.

1751/93

Do

Adjutantury Generalnej Naczelnego Wodza

w

W a r s z a w i e .

Wojskowa podkomisja ukończyła w zasadzie swe prace. Załatwione być mogą jeszcze ostatecznie niektóre sprawy w podkomisji kolejowej i gospodarczej, które mają styczność z sprawami wojskowymi .-

Mam zaszczyt przedstawić krótki opis przebiegu pertraktacji:

Zaraz po naszym przyjeździe odbyło się posiedzenie wszystkich naszych delegatów z radcą ministerjalnym Simsonem-, które z niemieckiej strony pertraktacje właściwie prowadzi . Po temże posiedzeniu odbyło się w środę 8.X. w ściślejszym kole drugie posiedzenie, na którym obydwie strony podkreśliły konieczność ukończenia w pierwszym rzędzie pertraktacji wojskowych .Przekonanie to ,do którego z powodu jak się zdawało bliżej ratyfikacji traktatu pokojowego, każdy naturalnie dojść musiał ,uprawniało mnie do nadziei, że pertraktacje wojskowe będą i ze strony oficerów niemieckich prowadzone w duchu pojednawczym .Pod tym względem się jednakowoż pomyliłem. Zaraz w dniu następnym odbyła się konferencja z oficerami niemieckimi. Ponieważ oni zredukowali czas opróżnienia na 22 dni , ja zaś z drugiej strony byłem upoważniony życzeniu temu zadość uczynić, uważałem za najodpowiedniejsze ,im do 16 dni, które dotychczas ustanowiliśmy, 4 dni w ten sposób dodać, że wojsko nasze o ten przeciąg czasu później wkroczy .

Uważałem tak wojskowo jak i politycznie za najkorzystniejsze, na przedłużenie okresu zajmowania wziąć czas przed wkro-

czaniem, gdyż przez to uzyskujemy czas na konieczne przygotowania z drugiej zaś strony redukuje się do minimum politycznie niebezpieczny moment samego obsadzania.

Wobec możliwości zawarcia układu wojskowego dopiero w ostatnim momencie i z powodu tego obustronnej niemożliwości ukończenia wszystkich przygotowań w 4 dniach po ratyfikacji postanowiłem - aby przede wszystkim nam pozostawić możliwość swobodnego działania - że najwcześniej 2 dni po ratyfikacji powiadomimy władze niemieckie o rozpoczęciu wkraczania przyczem od dnia ratyfikacji miało jeszcze upłynąć pełne 4 dni i to licząc od 6-tej rano dnia nadania depeszy. Najwcześniejszą datą wkroczenia byłby więc podług tego obliczenia 7. dzień o 6-tej rano.

Chociaż przekonany byłem o tem, że dodatek ten Niemcom zupełnieby wystarczał do częściowego odtransportowania swych już teraz znacznie zmniejszonych wojsk w czasie pomiędzy ratyfikacją a chwilą rozpoczęcia wkroczenia i że przez to uzyskałoby się znaczny czas do dalszego opróżnienia, to jednak Niemcy nie zadowolnili się tym ustępstwem, twierdząc, że nigdy nie myśleli o tem, że my prędzej niż 5 - 7 dni po ratyfikacji będziemy mogli zacząć wkraczać. Dodaję tu że twierdzenie to jest zupełnie nieuzasadnione, gdyż już w czasie pierwszych pertraktacji przyjęli bez protestu do wiadomości przezemnie wyznaczony 24 godzinny czas, który wtenczas przy naszym ustawieniu wojsk był ~~niemożliwy~~. Według ich teraz wypowiedzianego zdanie stalibyśmy więc obecnie na tem samym stanowisku co w sierpniu.

Nie uważałem za wskazane już teraz im przyznać dalsze ustępstwa, do których podług danych mi instrukcji byłem upoważniony, i wobec tego został tymczasem ten w rzeczy samej najważniejszy punkt naszego układu niezakończony.

Ponieważ jednak żądałem, żeby rokowania nasze już podczas posiedzeń miały pozytywny rezultat i ^{skłoniłem} ~~opierałem~~ się załatwieniu każdej sprawy dopiero przez kilkakrotną wymianę not, jak to dotychczas ze strony niemieckiej praktykowano

udało się nam przeprowadzić znaczną część punktów już w ostatecznym brzmieniu. Trudności sprawiała sprawa obsadzenia granicy, gdyż niemieccy delegaci wojskowi sprawę tę koniecznie połączyć chcieli z wnioskiem, stawianym przez rząd niemiecki podsekretarzowi stanu Dr. Wróblewskiemu o wykluczenie niektórych okolic niemieckich i koniecznie o tej sprawie postanowienia w układzie wojskowym umieścić chcieli.

Stanowisku to bezwzględnie odrzuciłem i oświadczyłem, że mogę się tu tylko opierać na postanowieniach traktatu pokojowego, gdyż samo nawet rozważanie jakiegokolwiek zmiany musiałoby pociągnąć za sobą tak długie rozprawy, że zawarcie układu przez to na dłuższy czas musiałoby być odłożone, w każdym zaś razie poprzedzone przez ratyfikację, co naturalnie byłoby rzeczą niedopuszczalną.-

Do prowadzenia dalszych pertraktacji zaproponowano ze strony niemieckiej przyzwania do Berlina Szefa sztabu XVII. Korpusu Oświadczałem gotowość omówienia z nim technicznej strony sprawy opróżnienia. Uważałem to za bardzo wskazane tem więcej, że przewodniczący niemieckiej podkomisji wojskowej nie znając detali za często negującym stanowisku stawał, a żadnych rzeczowych powodów, któreby można zbadać, przytoczyć nie mógł. Z powodu tego wyznaczono następne posiedzenie dopiero na sobotę 11.X.

Pod nikłym pretekstem cofnęli jednakowoż Niemcy zaproszenie, które na sobotnie posiedzenie od nich otrzymałem aby, jak się później okazało, ~~nie~~ zaprosić do dalszych pertraktacji na poniedziałek 13.X. międzysojuszniczą komisję wojskową z generałem Dupontem na czele. Do dojścia tego faktu do mej wiadomości nie omieszkałem omówić z generałem Dupontem całą sytuację. Przy konferencji tej zdawał się on być zupełnie naszego zdania. Przedewszystkiem podkreślał tak podczas mej wizyty, jak i bezpośrednio przedtem, gdyż z panem podsekretarzem stanu Dr. Wróblewskim u niego sprawę regulacji granic poruszoną przez Niemców, omawialiśmy, swą zupełną zgodę z naszym zapatrywaniem i przyrzekł mi na mającym się odbyć posiedzeniu jaknajenergiczniej stanowisko to popierać, że

mianowicie zupełnie nie jest dopuszczalnym jakkolwiek połączenie żądania Niemców z jednej strony a załatwienie żądań bawiącej tu misji polskiej, a przede wszystkim układu wojskowego z drugiej strony.

Tak samo energicznie wyraził się, że uważa nasze dotychczasowe ustępstwa w sprawie opróżnienia za wystarczające.-

Podczas posiedzenia dnia następnego, niezupełnie jednak odpowiadało zachowanie jego, podług mego zdania, oczekiwaniom, do których odbyła się z nim dzień przedtem konferencja uprawniać zdawała.

W sprawie opróżnienia zajął stanowisko pośredniczące, przez które tylko sprawił, że zamiast 4 dni czasu po ratyfikacji plus 2 dni, które możnabyło przedłużyć powstał teraz zupełnie ścisły czas 6 dni. Pod presją aliantów musiałem ustąpić oświadczyłem jednakowoż, że tylko wtedy mogę się zgodzić, jeżeli układ ten w najbliższym czasie zostanie zawarty, tak że z naszej strony będą mogły wszelkie przygotowania na czas być ukończone. Przy pierwszym opornym punkcie, opróżnienia Torunia cofnął się z drugimi aliantami na naradę. Podczas tej konferencji doszedłem ze szefem sztabu XVII. korpusu w sprawie tej do porozumienia. Gdy aljanci wrócili okazało się, że ich propozycja pojednawcza nam później Toruń przyznała, niż myśmy to osiągli przy bezpośrednim porozumieniu się z Niemcami. Natem ograniczył się ich wpływ o ile chodziło o same opróżnienie. W sprawie granic zajął generał Dupont stanowisko niezgadające się z wypowiedzeniem dnia poprzedniego. Mianowicie podkreślił, iż li tylko brak kompetencji ze swej strony, nie wspomniał zaś wcale o niedopuszczalności tej sprawy do naszych obrad. Ja sam musiałem bronić naszego stanowiska. W najenergiczniejszy sposób sprzeciwiałem się traktowaniu ustalenia granic w sposób przez

niemców proponowany i odrzuciłem wszelką dyskusję w tej sprawie w ramach naszych pertraktacji. Niemcy nie spostrzegli w jak dobrej sytuacji w sprawie tej się znajdowali i jej dlatego nie wykorzystali. Tylko w ten sposób udało mi się odeprzeć zaczepkę i nie być zmuszonym do zawarcia kompromisu lub zerwania układów. Po tych intermezzach opuściła komisja aliancka z ulgą dla mnie posiedzenie.-

W ciągu dalszych pertraktacji, prowadzonych przed i popołudniu udało się nam przyjść we wszystkich punktach, z wykluczeniem naturalnie sprawy granic, o której więcej nie mówiono, do zupełnego porozumienia, tak że zupełnie słusznie mogłem czuć się uprawnionym do wysłania telegramu Nr. 14.

14. Października mieliśmy raz jeszcze układ wspólnie przeczytać- oraz główne linje wytyczne okresów opróżnienia w detaljach wyrysować.-

Tymczasem stało się inaczej. Już podczas układania poszczególnego tekstu, który Niemcy znowu zmieniać chcieli, przyszło do starć. Przedewszystkiem wyłoniła się dla nas niedopuszczalna różnica zdań o bieg linii 3. dnia, przy której chodziło o posiadanie dworca Kowalewa / Schönsee / do którego Niemcy sobie do 4. dnia rościli prawa, choć o tem zeszłego dnia zupełnie nie było mowy.-

Powtórzyła się tu ich stara praktyka, jednego dnia przyjąć wszystko, potem w ścisłym kółku nad tem się naradzić, następnie na przyszły dzień - na mocy tej narady zaprzeczyć, że się już raz nato zgodziło, wreszcie gdy to się nie uda starać się wszelkimi siłami przeforsować swe zdanie. W sprawie dworca Kowalewskiego nie mogłem ustąpić gdyż przez zajęcie go ze strony niemieckiej pozbawia się nas aż do 4. dnia jedynej i to jeszcze jednotorowej kole-
ji o którą opręć się musimy. Ponieważ wszelkie porozumienie było wykluczone, zerwałem układy tem więcej, że zachowanie się oficerów niemieckich przybrało tego rodzaju formy, że uniemożliwiało mi dalsze pertraktacje.-

15. X. zawiadomiłem generała Duponta o zajściu pr
 przyczem dodałem, że z dworca w Kowalewie w 3. dniu nie
 mogę zrezygnować oraz, że więcej niż nieprzejednanego za-
 chowania się niemieckiej komisji wznowienia pertraktacji
 uniemożliwia, o ile nie znajdzie się jeszcze jakiej dro-
 gi wyjścia. Tymczasem zachowuję stanowisko oczekujące.
 Przypuszczam, że Niemcy niedługo zwrócą się do nas
 z zaproszeniem na posiedzenie, tem więcej, że ratyfikacja
 jak się zdaje, niebawem nastąpi i że nie leży w ich
 interesie, przez swe nieprzejednane stanowisko unie możli-
 wić nieregularne zajęcia Prus Królewskich. Zamierzam
 w danym razie zezwolić Niemcom na wspólne używanie
 stacji Kowalewo /Schönsee /o ile sprawa inaczej załatwić
 nie dała by się .-

Jako rzecz ważną przytaczam jeszcze, że Niemcy na
 posiedzeniu 15. X. postawili wniosek o zupełne skreślenie art
 kułu o przepisach granicznych. Ponieważ już dzień przedtem
 zupełnie jasno i niedwuznacznie wypowiedziałem me zdanie
 w tej sprawie, uważałem, że mogę bez wszystkiego zgodzić
 się na skreślenie, tem więcej, że przez uzyskujemy zupełną
 swobodę działania w tej sprawie jedynie wiążą nas odpo-
 wiednie artykuły traktatu pokojowego, które nam linję granic
 czną przepisują. Gdzie linja ta nie jest w terenie do-
 kładnie oznaczona wystarczają podane w traktacie miejsco-
 wości i punkta w terenie aby wojskom naszym wyznaczyć
 linję jako tymczasową linję demarkacyjną. O tem mówić bę-
 dę jeszcze w moich wyjaśnieniach do układu.

I o tem powiadomiłem generała Duponta, który jak
 się zdawało, zupełnie me zdanie podziela. Przy tej sposo-
 bności wspomniał on mi, że na wniosek generała Benzivn-
 ga odbyło się posiedzenie Komisji aliantów w celu obrado-
 wania nad stanowiskiem względem propozycji niemieckiej
 w sprawie regulacji granic. Resultat konferencji był ten,
 że przeszedł wniosek Bencivenga, poparty przez Japończyków

i Anglików ,który brzmiał w tym duchu,aby sprawę tę posłać do wiadomości Najwyższej Rady i prosić o rozszerzenie pełnomocnictwa Komisji granicznej.

Innymi słowy znaczy to tyle, że gen. Becinvenga stał jak na posiedzeniu 13.X, też i teraz po stronie niemieckiej i przez swój wniosek chce dopomóc do przeprowadzenia propozycji niemieckich, o ile wniosek jego zostanie w Paryżu przyjęty. Generał Dupont zaś według mego zdania się niedość energicznie temu wnioskowi sprzeciwiał .

Dopiero 3 dnia t.j. 18.X. zmiękli Niemcy ,przesłali do mnie kapt. Sztabu generalnego zapraszając mnie na dalszy ciąg pertraktacji i posiedzenie na dzień dzisiejszy

Na posiedzeniu tem przyszło do porozumienia we wszystkich sprawach układu opuszczenia wzgl. zajęcia terytorjów przypadających Pplscce. Postaram się o jaknajszybsze podpisanie umowy ,którą załączam. W poniedziałek ma być posiedzenie kolejowo-wojskowe na którym poruszają Niemcy sprawę przejazdu wojsk niemieckich i materiału wojennego przez Prusy Zachodnie ze Wschodu, podnosząc żądania w załączniku do raportu K.W. Nr. 18. Proszę o instrukcje, jak w tej sprawie mam postępować specjalnie co dotyczy wojsk bałtyckich .

Józef Łopuszański

Generał podporucznik

MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 1757/55 dnia 23 X 1919 r.
załącz. Wydział

Sref ostabn

Uebereinkommen über die militärische Räumung des

an Polen abzutretenden Gebietes .

1751/J3.

1. TEIL. West und Ostpreussen.

I. Zeitpunkt des Beginns der Räumung und
Besetzung der abzutretenden Gebiete .

Die militärische Räumung der nach den Bestimmungen des Friedensvertrages vom Deutschen Reich an Polen abzutretenden Gebiete durch deutsche und die Besetzung durch polnische Truppen nimmt ihren Anfang am 7. Tage 6 Uhr morgens nach der Niederlegung des ersten Protokolls über die vollzogene Ratifizierung des Friedensvertrages in Paris. Hierbei wird der Tag der Ratifizierung nicht eingerechnet .-

II. Grundsätze der Durchführung der Räumung .

Die Räumung und Besetzung soll zonenweise stattfinden. Der Zeitraum zwischen der Räumung durch die deutschen und der Besetzung durch die polnischen Truppen ist tunlichst zu verkürzen, wobei jedoch grundsätzlich eine unmittelbare Berührung zwischen deutschen und polnischen Truppen vermieden werden muss. Ausnahmen sind besonders festzustellen ^{sehen} .-

Im allgemeinen sollen zwischen dem Verlassen der Ortschaften durch deutsche Truppen und dem Besetzen durch polnische Truppen keine Nachtstunden / 6 Uhr abends bis 6 Uhr morgens / liegen .

Für jeden Tag wird eine bestimmte Demarkationslinie zwischen den polnischen und deutschen Truppen festgelegt .

Diese Linie muss zu einer bestimmten Zeit spätestens von den deutschen Truppen verlassen sein und darf nicht früher als zu einer anderen gleichfalls vorher bestimmten Zeit von den polnischen Truppen überschritten werden .

III . Räumungszonen und Zeiten.

Die Einteilung in Räumungs- bzw. Besetzungszonen ist aus der beiliegenden Karte ersichtlich.

Es werden geräumt bzw. besetzt:

Zone A. in 3 Tagen / 1.2. u. 3. Räumungstag/

Die Festung Thorn wird am 2. Räumungstage 12 Uhr Mittag den polnischen Truppen übergeben.

Zone B. 1. in 2 Tagen / 4 .u. 5. Räumungstage/

Der Bahnhof Schönsee wird am 3. Räumungstage 12 Uhr Mittag, der Bahnhof Culmsee am 5 Räumungstage 6 Uhr vorm. der Bahnhof Kornatowo am 5. Räumungstage 4 Uhr nachmittag an die polnischen Truppen übergeben .

Deutscherseits wird zugesichert , dass polnische Eisenbahnzüge bereits am 3. Räumungstage von 6 Uhr vormittags ab den Bahnhof Schönsee passieren können.

Zone B. 2. in 4 Tagen/ 4.5.6. u. 7. Räumungstag .Fordon wird am 4. Räumungstage 1 Uhr nachmittag durch die polnischen Truppen besetzt werden .

Der 8 Räumungstag ist für beide Parteien Ruhetag.

Die poln. Truppen werden die Weichsel bei Graudenz und Culm frühestens am 9. Räumungstage 6 Uhr vorm. überschreiten.

Zone C in 1 ½ Tage / 6 u. 7. Räumungstag bis 3 Uhr nachmittag /

Die Festung Culm wird am 6. Räumungstage 4 Uhr nachmittag, die Festung Graudenz am 7. Räumungstage 3 Uhr nachmittag den polnischen Truppen übergeben werden.

Zone D in 4 Tagen / 9. 10. 11 u. 12. Räumungstage
Zone E. in 3 Tagen / 13. 14. u. 15. Räumungstage /
Zone F. in 2 Tagen / 15. u. 16. Räumungstage /
Zone G. in 4 Tagen / 16. 17. 18 u. 19 " " /

IV. Der Schutz des Privateigentums und der öffentlichen

Ordnung.

In der Regel wird der Schutz des Eigentums und der Ordnung für die Uebergangszeit vom Zeitpunkte des Abmarsches der deutschen Truppen bis zum Einmarsch der polnischen Truppen den örtlichen Zivilbehörden anvertraut und von diesen mit Hilfe von bewaffneten Einwohnerwehren und Hilfspolizei ausgeführt.-

Diese müssen gekennzeichnet sein :

a. / Durch Abzeichen :

weisse Armbinden mit Aufschrift in polnischer und deutscher Sprache ohne Nationalitätenabzeichen.

b. / Durch Legitimationen

ausgestellt nach der vom Landrat und polnischen Vertrauensmann unterzeichneten Liste der der Einwohnerwehr bzw. Hilfspolizei angehörigen Personen.

Genauere Angaben werden über Punkt a. und b. dem polnischen Verbindungsoffizier gemacht werden. / Siehe Punkt V.b. /

Das Verzeichnis der Ortschaften in denen Einwohnerwehren zur Aufstellung gelangten, sowie deren Stärke werden dem Kommando der polnischen Besatzungstruppen vor Beginn der Besetzung bekannt gegeben .-

Die polnische Regierung versichert, dass den Angehörigen von Einwohnerwehren und Hilfspolizei aus ihrer Zugehörigkeit zu diesen Verbänden auch in Zukunft keinerlei per-

sönliche oder materielle Nachteile entstehen werden.

Die deutschen Kommandobehörden werden den Zivilbehörden von den über die militärische Räumung getroffenen Vereinbarungen Kenntnis geben. Die Truppenführer werden die in Frage kommenden Ortsbehörden derartig zeitgerecht vor der Räumung von ihrem bevorstehenden Abzug benachrichtigen, dass die letzteren unbedingt in die Lage versetzt werden, die nötigen Verkehrungen zur Uebernahme des Schutzes des Eigentums und der öffentlichen Sicherheit zu treffen.-

V. Uebergabe und Schutz des Staatlichen Eigentums
und der wichtigen Gegenstände ,sowie Vorbereitung
der Uebernahme .

a. / Dort wo der Schutz durch Einwohnerwehren
und Hilfspolizei unzureichend ist und wi-
chtige Gegenstände dauernd durch militä-
rische Wachen gesichert werden müssen, er-
folgt Uebergabe gemäss besonderen von den
örtlichen Kommandobehörden zu treffenden Ver-
einbarungen unmittelbar von Truppe zu
Truppe.

Im übrigen erfolgt die Uebergabe an pol-
nische Vorkommandos ; wo es erforderlich
erscheint, können deutsche Nachkommandos
zurückgelassen werden .

Die polnischen Vorkommandos und deutschen
Nachkommandos werden nur aus Offizieren
und Beamten und ausgesuchter Mannschaft
bestehen .

b. / Zwecks Orientierung und Vorbereitung einer
reibungslosen Uebergabe werden polnischer-
seits sofort nach Unterzeichnung dieses
Uebereinkommens Offiziere mit beglaubigten
Ausweisen der Obersten Heeresleitung in
Warschau zu nachstehenden deutschen Kom-
mandostellen oder Behörden entsendet :

1. / Zur Befehlstelle des XVII. A.K. in Danzig
Oliwa /einschliesslich Schutzbezirk Schlo-
chau, R. Br. 17 xx Danzig, R. Br. 37 Gosslers-
hausen /		7 Offizir.
2. / Gouvernement	Thorn	2 "
3. / "	Graudenz	2 "
4. / R. Br. 41	D. Eylau	2
5. / 4 Inft. Division	D. Krone	3

PILESUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILESUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

6.	Linienkommandantur	Danzig	1 Offz.
7.	"	"	Bromberg 1 "

c./ Zur Uebernahme der Festungen Graudenz, Culm, Thorn, und anderer milit. Anlagen werden polnische Uebernahmekommissionen sofort nach Inkrafttreten des Friedensvertrages an Ort und Stelle ~~en~~ entsendet. Sollten ihre Arbeiten bis zum Zeitpunkte der Besetzung durch das polnische Heer nicht beendet sein, so werden deutsche Uebergabekommissionen nach Abzug der deutschen Truppen zurückgelassen werden.-

Ihre Tätigkeit hat sich auf die Uebergabe zu beschränken.

d./ Die Einzelheiten der Uebernahme der Zonen, des Schutzes des Eigentums und der öffentlichen Ordnung regeln die örtlichen Kommandostellen der abziehenden deutschen Truppen mit denen der einrückenden polnischen Truppen.-

VI. Wirtschaftliche Bestimmungen .

- a. / Alle militärischen Anlagen , Einrichtungen und Betriebe sind in belegungsfähigem und benutzbarem Zustande zu übergeben .
Festungen , Kasernen, Uebungsplätze und alle für milit. Ausbildung bestimmten Einrichtungen , werden nach einem Inventarverzeichnis übergeben für welches der Stichtag, wie er in dem wirtschaftlichen Abkommen für die Abtretungsgebiete festgesetzt werden wird , massgebend ist .
- b. / Mit dem Momente des Inkrafttretens des Friedensvertrages dürfen keine Zwangseinkäufe mehr vorgenommen werden .
- c. / Die abziehenden Truppen dürfen nur dasjenige mit sich führen was zur Truppe gehört sowie die dem regelmässigen Gang der Versorgung entsprechenden Verpflegungsvorräte .
- d. / Bezüglich der Uebergabe der seitens der militärischen Behörden mit den Einwohnern oder lokalen Behörde abgeschlossenen Verträge sind die Bestimmungen des allgemeinen Uebereinkommens massgebend .

VII. Polnische Militär-Reisesausweise.

Vom Zeitpunkt des Inkrafttretens des Friedensvertrages ab werden von den deutschen Behörden polnische Militärausweise in das den Polen zuerkannte, aber noch von deutschen Truppen besetzte Gebiet, die von bestimmten der deutschen Regierung näher bezeichneten polnischen Behörden ausgestellt sind, und von den deutschen Grenzübergangsstationen gestempelt und visiert sind, anerkannt.

~~Diese Militärausweise berechtigen bei Dienstreisen zur ^{reisa}kostenlosen Bahnbenutzung.~~

Das Verzeichnis der polnischen zur Ausstellung dieser Ausweise berechtigten Stellen und Muster wird der deutschen Regierung baldigst übersandt werden.-

VIII. Schutz der Vor- und Nachkommandos und der
im Abtretungsgebiete zurückbleibenden militärischen
Personen .

Den polnischen Militärpersonen, welche nach Punkt V. b. c. und d. in das Abtretungsgebiet entsendet werden, wird folgendes zugesichert: persönlicher Schutz, Postverkehr für Briefe, Telegramme und Pakete, Berechtigung zum Tragen von Waffen / auch Schusswaffen / ausgenommen Mannschaftspersonen, zum Schutz gegen Gesindel, telefonische Verbindung aller Stellen untereinander und mit den vorgetzten Dienststellen, endlich entsprechende Unterbringung .

Gleiche Rechte stehen den deutschen Uebergabekommissionen und aus dienstlichen Gründen zurückgebliebenen deutschen Militärpersonen zu. Entsprechende Dienstwohnungen werden denselben belassen .

Ihre ~~Aufenthalt~~ ^{dienstlich} ~~dauert~~ ^{erforderlich} ins solange als ihre Anwesenheit ^{dienstlich} erforderlich ist. Nach Beendigung derselben wird den obgenannten Personen und ihren Familienangehörigen die ungehinderte Ausreise und jegliche Hierzu wünschenswerte Erleichterung unter Mitnahme ihres persönlichen Eigentums gestattet. Für die Vor- und Nachkommandos gelten die selben Bestimmungen mit dem Zusatze, dass das Tragen der Waffen auch für Mannschaft ^{en} gestattet ist .-Die polnischen Vorkommandos und deutschen Nachkommandos werden durch diejenige Behörde in deren Raume sie sich befinden, verpflegt.

IX. Akten.

Diejenigen Akten, welche für die polnische Wehrmacht von Bedeutung sind wie z.B. Stammrollenauszüge der Offiziere und Mannschaften, Inventaraufnahmen, Pläne von Fortifikationen und militärischen Anlagen, trigonometrische Festlegungen ~~xxxx~~. Geländeaufnahmen u.s.w., sind den polnischen Behörden ordnungsmässig zu übergeben. Diejenigen Akten, welche deutscherseits mitgenommen wurden, aber für die polnische Verwaltung zur Erledigung schwebender Angelegenheiten notwendig sind, sind auch später Polen zur Verfügung zu stellen. Diejenigen Akten die zur Erledigung der für die deutsche Heeresverwaltung noch schwebenden Angelegenheiten noch benötigt werden, und noch nicht mitgenommen werden konnten, werden von polnischer Seite auch später Deutschland zur Verfügung gestellt auch soweit sie in der Provinz Posen zurückgeblieben sind .-

X. Verkehrsangelegenheiten.

- A. Der Eisenbahn - Post-Telegraphen - und Fernsprechverkehr im Abtretungsgebiete wird grundsätzlich während der Besetzung nicht unterbrechen, insoweit dringende militärische Gründe nicht eine zeitliche und lokale Unterbrechung erfordern.
- B. Post, Telegraphen, Fernsprecher.
1. Das in den zu räumenden Gebieten befindliche Fernsprech- und Telegraphen-Netz das zurzeit durch die deutschen Truppen betrieben wird, ist den örtlichen Postanstalten am Tage der Räumung zu übergeben.
 2. Deutschland und Polen verpflichten sich den zur Ausführung der Uebernahme vorausgesandten polnischen Vorkommandos und den zur Uebergabe zurückgelassenen deutschen Nachkommandos, volle gebührenfreie Benützung des Telegraphen und des Fernsprechers zur Verbindung mit ihren Kommandobehörden und sonstigen militärischen Dienststellen die mit der Uebernahme und Uebergabe zu tun haben, zu jeder Zeit und ohne Einschränkung zu gestatten.
In dem gleichen Masse wird den genannten Dienststellen erlaubt mit ihren Vor- und Nach-Kommandos in Verbindung zu treten.
Die beiderseitigen militärischen Behörden werden angewiesen diesen Verkehr in jeder Beziehung zu erleichtern. Erlaubt ist nur die Anwendung der offenen deutschen und polnischen Sprache.
 3. Ueber etwaige Wiederherstellungsarbeiten an den durch das Gebiet beiderseits der Demarkationslinie führenden Telegraphengestänge, die auch auf Grund des allgemeinen provisorischen Post- und Telegraphen-Vertrages der Wirtschaftskommission vor

dem ersten Räumungstage notwendig werden, haben die beiderseitigen Abschnittskommandeure oder die diesen entsprechenden Kommandostellen sich ins Einvernehmen zu setzen. Militärischerseits sind diese Arbeiten zu unterstützen und zu schützen.

Die Aufnahme des Fernsprechxxx Verkehrs findet auf diesen Linien jedoch nicht vor dem ersten Räumungstage statt.

C.

1. Die zu den Eisenbahn-Linienkommandanturen in Bromberg und Danzig entsandten polnischen Offiziere / Siehe V.b./übernehmen die Leitung des Betriebes nach Masgabe der Räumung durch die deutschen Truppen.

2. Teile der deutschen Bahnhofskommandanturen verbleiben auf ihren Posten bis zum Eintreffen der polnischen Bahnhofskommandanten. Dem hier in Frage kommenden deutschen oder polnischen Personal stehen die im Punkte VIII. vorgesehenen Rechte zu.

2. Teil Posen - Schlesien .

Die Räumung beginnt am demselben Tage wie im Punkte 1. vorgesehen ist und wird innerhalb 1 bis 3 Tage durchgeführt.

Die Einzelheiten der Durchführung regeln die gegenüber stehenden Kommandobehörden, wobei die allgemeinen Bestimmungen des 1. Teiles sinngemäss auch für den 2. Teil gelten. Polnischerseits werden gemäss Punkt V.b. nach Unterzeichnung dieses Uebereinkommens zum Generalkommando d. V. A.K. nach Glogau und zum Generalkommando d. VI. A.K. , nach Breslau , je 3 Offiziere entsendet werden .